

29.10.24р. 24гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Різногранний творчий шлях М. Рильського. Філософічність, афористичність його лірики. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність, життєлюбство. Захоплення красою й величчю світу («Солодкий світ!...»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

Теоретичний блок

1. Словникова робота

Неокласицизм (з грецької «новий і зразковий») — течія в літературі та мистецтві, що з'явилась значно пізніше занепаду класицизму як літературного напрямку і знайшла свій вияв у використанні античних тем і сюжетів, міфологічних образів і мотивів, проголошенні гасел «чистого» мистецтва та культу позбавленої суспільного змісту художньої форми, в оспівуванні земних насолод.

Неокласицизм виник в західноєвропейській літературі в середині XIX ст. До групи українських неокласиків у 20-х роках XX ст. належали Микола Зеров, Михайло Драй-Хмара, М. Рильський, Петро Филипович, Юрій Клен (О. Бургардт). Вони відмежовувались від так званої пролетарської культури, прагнули наслідувати мистецтво минулих епох, віддавали перевагу історико-культурній та морально-психологічній проблематиці.

«Неокласика» — умовна назва естетичної платформи невеликого кола київських поетів, літературознавців і перекладачів періоду «Розстріляного відродження»:

- * Миколи Зерова (лідер);
- * Михайла Драй-Хмари;
- * Павла Филиповича;
- * Юрія Клена (Освальда Бургардта);
- * Максима Рильського.

«Неокласики» — неформальне товариство вільних митців, що гуртувалися спочатку при часописі «Книгар», а згодом — навколо видавництва «Слово». Не дбали про своє організаційне оформлення й не виступали з ідейно-естетичними маніфестами.

Михайло Драй-Хмара в сонеті «Лебеді» назвав «неокласиків» «гроном п'ятірним нездоланих співців».

Своєрідним естетичним кредом київських «неокласиків» є сонет Миколи Зерова «Pro domo» («На захист», початкова назва — «Молода Україна»):

Класична пластика, і контур строгий,

і логіки залізна течія —

Оце твоя, поезіє, дорога.

Леконт де Ліль, Жозе Ередіа,

Парнаських зір незахідне сузір'я

Зведуть тебе на справжні верхогір'я.

Шостий у «п'ятірному гроні» — Віктор Домонтович (Петров), єдиний прозаїк серед «неокласиків».

Це були по-європейськи освічені люди, тогочасна елітна українська інтелігенція. Неокласики, зокрема, закликали осягати вершини світової культури, трансформувати її форми та образну систему на рідному полі поезії, щоб піднести її до світового рівня. Тому розквітають сонетна форма, яку пролеткультівці оголошували «буржуазною», елегії, медитації, філософська лірика.

Спільні риси творчості:

- ✧ «аристократизм духу», протистояння духовній варваризації суспільства;
- ✧ орієнтація на довершену культуру поетичного мислення й дисципліну поетичного мовлення;
- ✧ тяжіння до гармонії між раціональною сферою та почуттями;
- ✧ захоплення досконалістю античної лірики, літератури відродження та класицизму, філігранністю творів французьких «парнасців».

Те, що неокласики прагнули впроваджувати у своїй творчості форми та методи грецького й римського мистецтва, представникам влади здалося невизнанням радянської дійсності. Тому в 1935 р. були заарештовані М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара, яких звинувачували в шпигунстві на користь чужої держави, у підготуванні й спробі вчинити терористичні замах на представників уряду та партії і в приналежності до таємної контрреволюційної організації, очолюваної професором Миколою Зеровим.

Проходив у цій справі неокласик М. Рильський, але через деякий час був звільнений. Юрій Клен (О. Бургардт), скориставшись своїм німецьким походженням, виїхав до Німеччини на лікування й не повернувся. А М. Зеров був розстріляний 1937 р., П. Филипович загинув на Соловках того ж 1937 р., М. Драй-Хмара помер у концтаборі на Колимі в 1939 р.

Неокласики позиціонували себе як естетів і жорстко протиставляли себе народництву й романтизму. Крім художньої творчості, члени групи були також активними літературними критиками.

Неокласики належать до так званих письменників доби «розстріляного відродження».

2. Порівняння поетичної естетики авангардистів (футуристів) та «неокласиків»

Спільне	
новаторські пошуки; визнання слова як важливої суспільної, естетичної категорії; майстерність у звукописі	
Відмінне	
<i>футуристи</i>	<i>«неокласики»</i>
* урбаністичні мотиви; * «погляд у майбутнє»; * деструкція класичної форми; * експерименти зі словом, словотвором	* «погляд у минуле»; * дотримання класичної форми; вишуканість; * теми, далекі від суспільних проблем

Яскравим представником поетів — «неокласиків» є «лицар краси і добра» Максим Рильський. Перекладач, академік, фольклорист, талановитий педагог. Та передусім — видатний поет, продовжувач славних традицій класичної літератури. «... Досить витончений і складний поет... І живе він зі своїм часом, напружено і уважно в навколишнє життя вдивляється, уміє помічати в його глибині струю вічно людського, близького всім часам і народам». Ці слова про Максима Тадейовича сказав його соратник по перу Микола Зеров.

- **Максим Рильський. Біографія.**

Відеоурок <https://www.youtube.com/watch?v=wT5HYMG8wtA>

Практичний блок

1. Скласти уявний портрет Максима Рильського «Лицар краси і добра»

2. Проблемне завдання

Прокоментуйте висловлювання відомих людей про Максима Рильського. Яке з них найбільше співпадає з вашим уявленням про поета?

✳ «Все для людини і завжди з людиною — цей заповіт Рильський проніс крізь бурю і сніг, крізь усе своє життя». (М. Стельмах)

✳ «Рильський — великий майстер форми у широкому розумінні цього слова. Його поезії дохідливі, легко запам'ятовуються, але не своєю пісенністю або простотою, а синтаксичною прозорістю і ритмомелодичною організованістю часто складних масивів, величезною європейського масштабу культурою вірша». (Л. Булахівський, літературознавець)

3. Асоціативний диктант

Село Романівка, Тадей Розеславович, «На білих островах», неокласики, «Троянди й виноград», Лук'янівська тюрма, медичний факультет Київського університету, М. Лисенко, Остап Вишня, місто Уфа, 24 липня 1964 рік.

4. Скласти сенкан «неокласики»

5. Аналіз вірша "Солодкий світ!"

Вірш "Солодкий світ!" зі збірки письменника Максима Рильського "Синя далечінь".

"Солодкий світ!" — це один з найвідоміших віршів Максима Рильського. Цей вірш сповнений радості життя, розуміння його привабливості й неповторності. Особливо цінні вияви справжніх, чистих почуттів. Мабуть, треба пройти довгий шлях мук нерозуміння, щоб поцінувати те, що є, відкрити для себе "солодкий світ".

Максим Рильський – Солодкий світ!

Солодкий світ! Простір блакитно-білий
І сонце – золотий небесний квіт.
Благословляє дух ширококрилий
Солодкий світ.

Узори надвесняних тонких віт,
Твій погляд, ніби пролісок несмілий,
Немов трава, що зеленить граніт,
Неначе спогад нерозумно-милий...
Солодкий світ.

Чи янголи нам свічі засвітили
По довгих муках безсердечних літ,
Чи ми самі прозріли й зрозуміли
Солодкий світ?

- *"Солодкий світ!" – **слухайте вірш** Максима Рильського у виконанні диктора:*

https://www.youtube.com/watch?v=9e1r8-0CRwM&feature=emb_title

6. Аналіз вірша "Солодкий світ!"

До вашої уваги короткий аналіз поезії:

- **Рід:** інтимна лірика
- **Жанр:** сонет
- **Тема:** краса навколишнього світу, вміння сприймати її
- **Головна думка:** треба пройти довгий та тернистий шлях за для розуміння та сприйняття "солодкого світу"
- **Ідея:** радісне сприйняття життя, щастя у дрібницях, неповторність кожної хвилини буття
- **Віршований розмір:** п'ятистопний ямб
- **Римування:** перехресне

Художні засоби:

- **Епітети:** солодкий світ, простір блакитно-білий, дух ширококрилий, золотий небесний квіт, узори надвесняних тонких віт, пролісок несмілий, спогад нерозумно-милий, по довгих муках безсердечних літ
- **Порівняння:** сонце – золотий небесний квіт, погляд, ніби пролісок несмілий; немов трава, що зеленить граніт, неначе спогад нерозумно-милий
- **Метафори:** благословляє дух ширококрилий солодкий світ, янголи нам свічі засвітили
- **Уособлення:** пролісок несмілий

- **Епіфора:** у кінці кожної строфи повторюються слова "солодкий світ"
- **Інверсія:** дух ширококрилий, пролісок несмілий, спогад нерозумно-милий, свічі засвітили
- **Риторичне питання:** Чи янголи нам свічі засвітили По довгих муках безсердечних літ, Чи ми самі прозріли й зрозуміли Солодкий світ?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Опрацювати матеріал за підручником.

Скласти піраміду життєвих цінностей М. Рильського.